

16 Ocak 2013

Sayı : 64272063-610 - 169
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-13323)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 13.12.2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-97850 sayılı yazısı.

Batman Milletvekili Sayın Ayla AKAT'ın tarafıma tevcih ettiği 7/13323 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (4 Sayfa)

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLA AKATIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/13323)**

Soru 1:

Batman ili sınırları dâhilinde yapılan petrol arama ve sondaj çalışmaları ile açılan ve üretim yapan kuyulardan kaynaklı önemli çevre sorunları yaşanmaktadır.

Raman ve Batı Raman, Garzan, Şelmo ve Svilanka sahalarındaki tüm kuyulardan kaynaklanan çevre kirliliği sorunu söz konusudur. Petrolden kaynaklı olarak hava, çevre, toprak ve su kirliliği yaşanmakta, yöredeki köylülerimizin tarlaları zarar görmektedir.

Batman'da Çevre Gönüllüleri Derneği'nin yaptığı araştırmalara göre; Batı Raman'daki petrol kuyuları atıkları, petrol dren sulan derelere akıtılmakta ve oradan Batman Çayına ulaşmaktadır. Yer altı dahil su kaynaklarımız kirlenmekte, zamanla fenol olarak karşımıza çıkmaktadır. Kozluk-Şelmo Petrol sahasındaki petrol atıkları Batman baraj gölü havzasına bırakılmaktadır. Bu durum gölde ciddi boyutta kirliliğe yol açmakta ve doğal yaşamı tehdit etmektedir. Ayrıca Şelmo Toplama istasyonundaki 10 jeneratörde ham petrol yakılmaktadır. Batman Çevre Gönüllüleri Derneği TPAO Batman Bölge Müdürlüğü'nden bu konu hakkında bilgi istemiş ve çevre kirliliğine yönelik uyarılarda bulunmuştur. buna yönelik aşağıda bulunan sorulara cevap verilmesi talep edilmektedir. Bu bağlamda:

-Raman, Batı Raman, Şelmo ve Garzan vs. petrol sahalarında yapılan çalışmalarda çevre mevzuatına uyulmakta mıdır? Kuyuların etrafında çevre için ne tür tedbirler alınmaktadır?

Cevap 1:

Batman il sınırları içerisinde bulunan merkez ve sahalarda Şelmo sahasının işletmesi TEMİ şirketine aittir. Bu sahada Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) Genel Müdürlüğü'ne ait sadece 3 kuyu bulunmakta olup, bu üç kuyudan günlük toplam 25 varil ham petrol üretimi yapılmaktadır. Üretilen petrol, TEMİ şirketinin ürettiği ham petrol ile beraber tankerlerle Batman'a taşınmaktadır. Yapılan faaliyetlerde çevre mevzuatına uyulmaktadır.

Üretim istasyonları için "Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Yönetmeliği" gereğince, ön çalışmaları uzun süredir devam eden Geçici Faaliyet Belge başvuruları, Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne 2012 yılı Aralık ayında yapılmıştır. Mevzuat gereği Geçici Faaliyet Belgesi alınmasından itibaren altı ay içerisinde çevre izinleri alınması planlanmaktadır.

Arama sondajları için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yönetmeliği kapsamında, gerekli başvurular Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yapılmaktadır. Üretim sondajları ÇED yönetmeliği kapsamı dışındadır.

"Çevre Denetimi Yönetmeliği" mevzuatı uyarınca "Çevre Yönetim Birimi" kurulmuş olup, her istasyon için iki Çevre Görevlisi atanmıştır. Çevre Görevlileri tarafından ilgili yönetmelik kapsamında rutin kontroller yapılmaktadır.

Ham petrol üretim kuyularının yanına, olası petrol sızıntısının önlenmesi için tel örgü ile emniyete alınmış, sızdırmaz beton havuzlar yapılmıştır. Kuyulardan kaynaklanabilecek çevre kirlilikleri bu şekilde önlenmiştir.

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLA AKAT'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/13323)**

Soru 2:

Petrol arama ve çıkarma çalışmaları sırasında çevre ve toplum sağlığına, ekolojik dengeye zarar verebilecek tehlikeli atıkların ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu kapsamda, 'Sondaj Çamuru', 'Atık Yağ', 'Slaçlar' ve 'Petrol Dren Suyu' gibi atıklar ne şekilde bertaraf edilmektedir?

Cevap 2:

Sondaj Çamuru; Sondaj mud-pit havuzlarında biriken sondaj sıvıları, tankerler aracılığı ile çekilerek enjeksiyon kuyularına deşarj edilmektedir. Deşarj işlemi yer altı tabakalarından izole edilmiş olan rezervuar seviyelere yapılmakta olup, yerüstü veya yer altı sularına deşarj söz konusu değildir. Bu şekilde atık sıvıların çevresel koşulları olumsuz yönde etkileme ihtimali ortadan kalkmıştır. Kuyulara basılamayacak durumdaki sondaj çamurları ise, iş makineleri ile lokasyon alanındaki beton alana serilerek buharlaşma ve kurumaya bırakılmakta, gerektiğinde kireçle karıştırılarak nötralizasyon ve stabilizasyon işlemi yapılarak tamamen zararsız hale getirilmektedir.

Atık Yağlar; Faaliyetler sırasında oluşan atık yağlar, Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan alınan 21.03.2007 tarih ve 200-006571 sayılı özel izin doğrultusunda % 0.01 oranında ham petrole karıştırılarak geri kazanılmaktadır.

Slaçlar; Üretim tanklarının dibinden alınan tank slaçları, "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği", "Atık Üreticisinin Yükümlülükleri" başlıklı 9 uncu Maddesinde yer alan hususlara uygun olarak dizayn edilmiş, "Geçici Depolama Alanları"nda depolanmakta ve sonrasında bertaraf ve geri dönüşüm için lisanslı firmalara verilmektedir.

Üretim Atık Suyu; Üretilen ham petrolden ayrılan atık suların tamamı, dünyadaki örneklerine benzer şekilde ait olduğu rezervuar seviyesine, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden izin alınan enjeksiyon kuyularına basılmaktadır. Bu şekilde üretim atık sularının çevresel koşulları olumsuz yönde etkileme ihtimali ortadan kaldırılmaktadır.

Sorular 3, 4:

-Atık yağların taşınmasında hangi araçlar kullanılmaktadır?

-Atık yağlar lisanslı araçlar ile mi taşınmaktadır?

Cevaplar 3, 4:

Üretim tesislerimizde ortaya çıkan atık yağlar, aynı sahada Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan alınan 21.03.2007 tarih ve 200-006571 sayılı özel izin doğrultusunda % 0.01 oranda ham petrole katılmaktadır. Sondaj kulelerinde ortaya çıkan atık yağlar ise mevzuatta belirtilen lisanssız araçlarla taşıma limitleri dahilinde kapalı sızdırmaz kaplarla kendi araçlarımızla üretim sahalarına taşınarak petrole karıştırılmak suretiyle geri kazanılmaktadır.

Soru 5:

-TPAO'nun 'Tehlikeli Atık Bertaraf Tesisi' var mıdır? Böyle bir tesis bulunmuyorsa, kuruluşun tehlikeli atıklarını bugüne kadar ne şekilde bertaraf edilmiştir?

Cevap 5:

TPAO'nun lisanslı bir atık bertaraf tesisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte tehlikeli atıklar, "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği", "Atık Üreticisinin Yükümlülükleri" başlıklı

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLA AKAT'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/13323)**

9 uncu maddesinde yer alan hususlara uygun olarak dizayn edilmiş “Geçici Depolama Alanları”nda depolanmakta ve sonrasında lisanslı firmalara verilmektedir.

Soru 6:

-TPAO, herhangi bir yerde tehlikeli atıklarını muhafaza etmekte midir?

Cevap 6:

Raman Sahası’nda tehlikeli atıkların depolandığı geçici depolama alanı bulunmakta, tank dibi slaçları ve petrolle kontamine olmuş toprak geçici olarak depolanmakta, daha sonra lisanslı bertaraf firmalarına verilmektedir. Ayrıca, ambarlarda raf ömrünü tamamlamış kullanım dışı kalan tehlikeli atıklar aynı şekilde lisanslı bertaraf firmalarına verilmektedir.

Soru 7:

-TPAO’nun petrol arama çalışmaları sırasında ortaya çıkan bazı tehlikeli atıkları yerin yüzlerce metre derinliğine sondajla pompaladığı şeklindeki bilgiler ne derece doğrudur? Böyle bir yöntemle şayet başvuruluyorsa, bunun çevre mevzuatındaki yeri nedir?

Cevap 7:

Sondaj havuzlarında biriken sondaj sıvıları, tankerler aracılığı ile çekilerek enjeksiyon kuyularına deşarj edilmektedir. Deşarj işlemi, yer altı tabakalarından izole edilmiş olan rezervuar seviyelerde yapılmakta olup, yerüstü veya yer altı sularına deşarj söz konusu değildir. Bu şekilde atık sıvıların çevresel koşulları olumsuz yönde etkileme ihtimali ortadan kaldırılmaktadır. Bu işlem “Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği”ne uygun olarak gerçekleştirilmektedir.

Soru 8:

-Şelmo başta olmak üzere toplama istasyonlarında ham petrol yakılıyor mu? Bu istasyonların çevresel atıkları ne şekilde bertaraf ediliyor? Bölgemizde çıkarılan ham petrolün büyük bir oranının (Yüzde 80-90) su olduğu biliniyor. Söz konusu kirli sular bugüne kadar ne şekilde bertaraf edilmektedir? Bütün petrol sahalarımızda bu sular mevzuatlara uygun şekilde bertaraf ediliyor mu? Çevreye, derelere akıtılmaması hususlarında gerekli özen gösteriliyor mu?

Cevap 8:

TPAO’ya bağlı tüm tesislerde hiçbir şekilde ham petrol yakılmamaktadır. Bu tesislerde oluşan atıklar;

- Tank dibi slaçları: Geçici depolama alanında depolanmakta daha sonra lisanslı firmalara bertaraf için verilmektedir.
- Atık Yağlar: Çevre Orman Bakanlığından alınan 21.03.2007 tarih ve 200-006571 sayılı özel izinle % 0.01 oranında ham petrole karıştırılarak geri kazanılmaktadır.
- Katı Atıklar: Toplanan katı atıklar yapılan protokol çerçevesinde Batman Belediye Katı Atık Toplama Merkezine atılmaktadır.
- Üretim Atık Suyu: Üretilen petrolden ayrılan atık suların tamamı, dünyadaki örneklerine benzer şekilde ait olduğu rezervuar seviyesine, Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden izin alınan enjeksiyon kuyularına basılmaktadır. Bu şekilde üretim atık sularının çevresel koşulları olumsuz yönde etkileme ihtimali ortadan kaldırılmıştır.
- Bazı üretim istasyonlarında kapalı devre tank sistemi yapılmış olup, oluşabilecek olumsuz bir durumda çevreye zarar verilmesinin tamamı ile önüne geçilmiştir. Kapalı devre tank

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLAK AKAT'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/13323)**

sistemi olmayan istasyonlarda ise petrol tutma havuzlarında bulunan yedekli pompalar sayesinde atık su çevreye zarar vermeden enjeksiyon kuyularına basılmaktadır.

Ham petrolün boru hatları ile taşınması sırasında meydana gelebilecek, arızalar, kazalar ve hatlara dışarıdan müdahale sonucunda kontrolsüz olarak petrol döküntüleri oluşabilmektedir. Bu durumda yerinde ıslah imkânı olan alanlarda 2005 yılından beri uygulanan bioremidasyon yöntemi ile toprak taşınmadan kirliliğe müdahale edilerek toprak ıslahı sağlanmaktadır. Yerinde ıslah imkânı olmayan alanlarda ise iş makinesi ile toprak kazılarak bertaraf edilmektedir.